

medanet
Mediterranean Open Access Network

Open Access in Turkey

Yaşar Tonta | Hacettepe University, Ankara, TR

Outline

- Brief history
- Current situation
- MedOANet Survey results

Open Repositories in Turkey

<u>Repository name</u>	<u>Recs.</u>	<u>Pubs</u>	<u>Confs</u>	<u>Theses</u>	<u>Unpub</u>	<u>Other</u>	<u>Base URL</u>	<u>Software</u>
Ankara University Archive System	23724	+	+		+	+	OAI	MiTOS
Sabanci University Research Database	15368	+	+	+	+		OAI	EPrints
Gazi University Archive System	5786	+		+		+	OAI	[Unknown]
Ulusal Üniversitelerarası Açık Erişim Sistemi - Bahçeşehir Üniversitesi	1896			+		+		MiTOS
IYTE Acik Erisim Sistem	1014				+	+		MiTOS
Suleyman Demirel University Research Repository	818		+	+			OAI	EPrints
Atatürk Üniversitesi Açık Arşivi	622	+	+	+		+		MiTOS
Atılım University Open Archive System	569			+				MiTOS
TED Ankara College IB Thesis	287			+			OAI	EPrints
eResearch@Ozyegin	185						OAI	DSpace
Ulusal Üniversitelerarası Açık Erişim Sistemi - İstanbul Teknik Üniversitesi	12					+		MiTOS

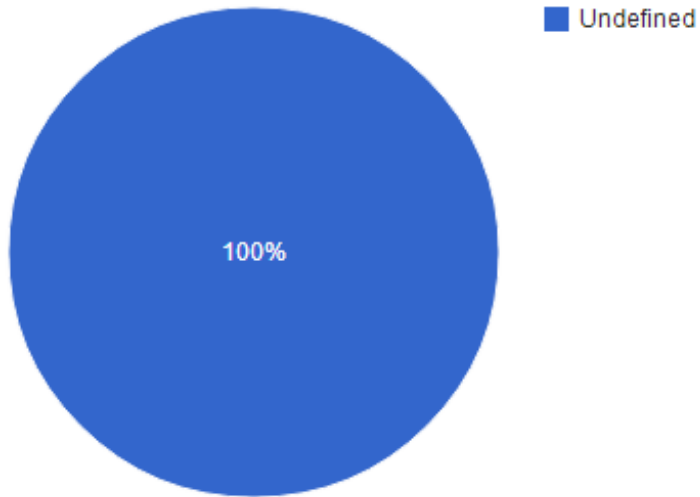
Total= 50,000 items, 6M hits, 1.2M unique visits, 2.6TB download

Comparison: # of IRs

Italy	69	1.016.715
Spain	96	5.625.502
Portugal	40	143.326
Turkey	11	50.281
Greece	14	343.761
Germany	164	2.410.555
UK	208	42.966.281
The Netherlands	24	557.975
		57.003.204,00
(UK: Europe PubMed Central: 29M)		
Source: OpenDOAR (6 Nov 2012)		

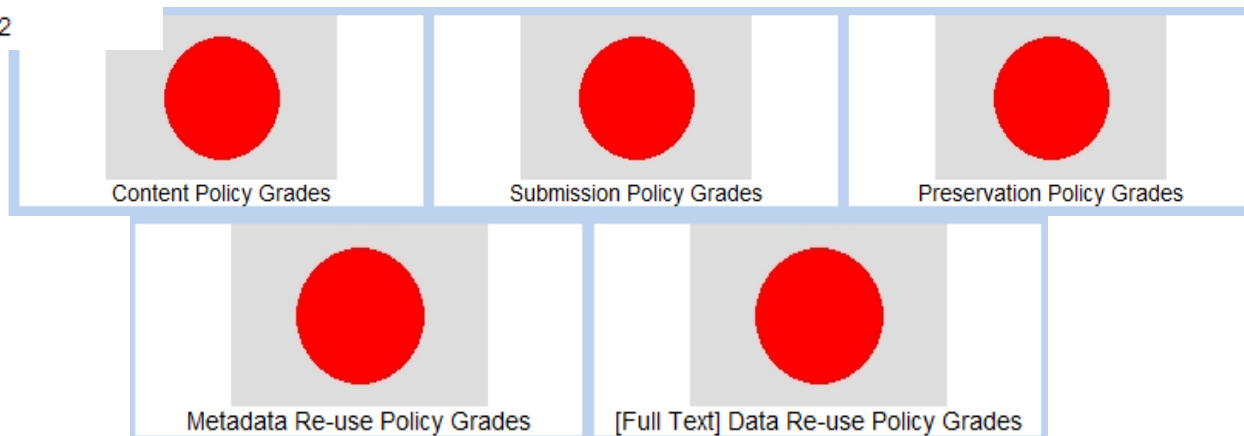
OA policies yet to be developed in Turkey

Recorded Content Policies - Turkey

Total = 11 repositories

OpenDOAR - 06-Nov-2012

Comparison: # of Mandates

France	12
Italy	28
Spain	14
Portugal	16
Turkey	1
Greece	1
Germany	12
UK	54
The Netherlands	6
Source: ROARMAP (6 Nov 2012)	

Journal Publishing in Turkey

- Commercial journal publishing
- Academic journal publishing
- OA journals

MedOANet Survey

www.medoanet.eu

medoanet
Mediterranean Open Access Network

Home

The Project

News

Events

Documents

Useful Links

Partners

MedOANet
coordinated Open Access policies and strategies in Mediterranean Europe

Latest news

Next events

OA TRACKER

2011: Horizon 2020

Further steps will be taken towards Open Access, to ensure that research results are available to those who need them (European Commission)

2010: Innovation Union

MedOANet National Task Force Members

Tuncel Acar	Turkish National Library
Ramazan Acun	ULAKBİM
Mustafa Akgül	Bilkent Univ.
Köksal Akın	Mikrobeta
Doğan Atılğan	Ankara Univ
Ebru Başak	TÜBİTAK
Ertuğrul Çimen	ANKOS
Gültekin Gürdal	İYTE Univ, SELL Rep
İlkay Holt	Özyeğin Univ.
Ali Fuat Kartal	TLA
Burcu Keten	METU
M. Emin Küçük	Ministry of Culture & Tourism
Orçun Madran	Atılım Univ
Nizamettin Oğuz	PM Ottoman Archives
Tuğrul Paşaoğlu	Union of Publishers in Turkey
Müjgan Şan	Ministry of Development
Ata Türkfıdanı	Yaşar Univ
Yaşar Tonta	Hacettepe Univ
Nevzat Özel	Association of University and Research Libraries
Orhan Yılmaz	Dışkapı Training & Research Hospital

OA Brief

BİLİMSEL LİTERATÜRE AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL ARŞİVLER HAKKINDA BİLGİ NOTU

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına,

"Açık erişim" kamuya açık internet aracılığıyla bilimsel literatüre serbestçe (ücretsiz) erişilebilmesi; her kullanıcıya bu literatürü okuma, indirme, kopyalama, dağıtma, bastırma, arama; bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verme; makaleleri dizinleme amacıyla tarama ve veri olarak bir yazılıma aktarırma veya herhangi bir yasal amaç için finansal, yasal, teknik engeller olmaksızın kullanma" olarak tanımlanmaktadır.

Çoğu kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen, kamuda çalışan üniversitelerdeki araştırmacılar tarafından kalite kontrolü yapılan ve kamuya ait kütüphaneler tarafından abone olunan ya da lisans ücreti ödenen bilimsel dergilere erişim için günümüzde yüksek ücretler ödenmektedir. Açık erişim yüksek dergi abonelik/lisans ücretlerine çözüm bulmak amacıyla geliştirilen ve kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel yayıncıların kurumsal arşivler aracılığıyla ücretsiz erişime açılmasını destekleyen bir çözümdür. Araştırmacılar ücretli bilimsel dergilerde yayımlanan makalelerini eş zamanlı olarak kendi üniversitelerindeki kurumsal arşivleri ya da uluslararası konu arşivleri aracılığıyla erişime açmaya veya makalelerini ücretsiz açık erişim dergilerinde yayımlanmaya teşvik edilmektedir.

Kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmacıların ürettiği bilimsel yayınların ücretsiz olarak herkesin erişimine açılması için yasa çıkaran ya da çıkarma aşamasında olan ülkeler bulunmaktadır (İrlanda, İspanya, Birleşik Krallık, Arjantin ve Yunanistan). Birçok ülkede araştırma fonu dağıtım kurumları araştırmacılar destek sağlamanın ön koşulu olarak üretilen bilimsel makale, teknik rapor, tez gibi yayınların herkesin erişimine açılmasını şart koşmaktadır. Avrupa Komisyonu (AK) 7. Çerçeve Programı (7ÇP) kapsamında 2007-2013 yılları arasında enerji, sağlık, bilgi ve iletişim teknolojileri, araştırma alt yapıları, toplumsal bilim ve sosyal-ekonomik ve insanî bilimler alanlarında yayımlanan bilimsel makalelere ücretsiz açık erişimi desteklemek için 50 milyar Euro kaynak ayrılmıştır. AK 17 Temmuz 2012 tarihinde bilimsel bilgilere erişim ve bu bilgilerin korunması için açık erişimi destekleyen iki bildiriye yayımlanmıştır.¹ 2014'te başlayacak 8ÇP kapsamında Avrupa Birliği (AB) desteğinden yararlanan araştırmacılar bilimsel dergilerde yayımlanmak üzere kabul edilmiş makalelerinin dijital bir kopyasını kurumsal arşivler ya da konu tabanlı arşivlerde depolanmasını ve ücretsiz açık erişime açılmasını sağlamakla yükümlü olacaklardır.

Bu kararlar son yıllarda üretilen yayınsayı bakımından büyük bir sipame gerçekleştiren Türkiye'yi de yakından ilgilendirmektedir. Hemen uluslararası bilimsel dergilerde her yıl Türkiye adresli yaklaşık 30.000 makale yayımlanmaktadır. Uluslararası ticari yayıncıların büyük bir kısmı açık erişimi desteklemelerine karşın Türkiye adresli bu yayıncılara yazık ki kurumsal arşivler aracılığıyla ücretsiz erişim sağlanamamaktadır. Açık erişim hem kamu kaynaklarıyla üretilen bilimsel yayınlara yeniden abonelik ya da lisans yoluyla ödeme yapılmasını önlemekte hem de kit kaynaklarla gerçekleştirilen Türkiye adresli bilimsel yayınların etkisini ve görünürlüğünü artırarak araştırma sonuçlarının daha kısa sürede uygulamaya konulmasına ve araştırmacılar daha çok destek sağlanmasına yardımcı olmaktadır.

Halen Türkiye'de açık erişim ve kurumsal arşivlerle ilgili AB 7ÇP tarafından desteklenen iki uluslararası proje yürütülmektedir. Hacettepe Üniversitesinin partner olarak yer aldığı Akdeniz Ülkeleri Açık Erişim Ağı (MEDOANET) projesi Akdeniz ülkelerinde kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen araştırma sonuçlarının kurumsal arşivler aracılığıyla ücretsiz erişime açılması için gerekli politika, strateji ve

mevzuatın geliştirilmesini amaçlamaktadır. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsünün (iyte) partner olarak yer aldığı **Özdeve Rya** projesi ise AB fonları tarafından desteklenen araştırmacıların ürettiği yayınların ve verilerin ücretsiz erişime açılması için bütün Avrupa ülkelerini kapsayan bir alt yapı ve **Özdeve** geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Ülkemizde de araştırmacıların büyük bir kısmı kamu kaynaklarıyla gerçekleştirildiğinden MEDOANET ve **Özdeve Rya** projeleri Türkiye açısından çok önemlidir. Türkiye'de açık erişime ilgili **Özdeve Rya** artırmak, kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen araştırma sonuçlarını kurumsal arşivler aracılığıyla ücretsiz erişime açmak için gerekli politika, strateji ve mevzuat geliştirmek amacıyla 8-9 Kasım 2012 tarihlerinde Ankara'da Ulusal Açık Erişim **Çalıştay** düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Bu **Çalıştay**, kamu fonları aracılığıyla bilimsel araştırmaları destekleyen TÜBİTAK, Kalkınma Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) yetkilileri ile üniversite yöneticilerinin, bilgi işlem merkezi temsilcilerinin, kütüphanelerin ve yayıncıların katılımı beklenmektedir.

Çalıştay sonucunda açık erişim ve kurumsal arşivler konusunun Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) gündemine getirilerek ülkemizde de kamu kaynaklarıyla gerçekleştirilen araştırma ürünlerinin ve verilerin üniversitelerin kurumsal arşivleri aracılığıyla ücretsiz erişime açılmasını düzenleyen mevzuat geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra, bu zamana kadar bilimsel dergilerde yayımlanan ve bundan sonra yayımlanacak olan Türkiye adresli tüm bilimsel makalelerin, AB ve kamu fonlarıyla desteklenen proje raporlarının, YÖK Tez Merkezinde halen dijital ortama aktarılmış olan ama Web aracılığıyla tümüne erişilemeyen 300.000 civarındaki yüksek lisans ve doktora tezinin ve açık ders materyallerinin bir ulusal açık erişim arşivi aracılığıyla hizmete sunulması, bunun için gereken alt yapının kurulması ve platformun geliştirilmesi, arşivde depolanacak yayınlara ait üst verilerin ve yayınların tam metinlerinin düzenlenmesi, öğretim elemanlarının dağıtık ortamda arşivleri veri girişlerine olanak sağlanması vb. gibi hususların tartışılması hedeflenmektedir.

Ülkemizde de açık erişim ve kurumsal arşivler konusunun bir kamu politikası olarak ele alınmasının zamanı gelmiştir. Bu ve benzeri girişimlere öncülük etmenizi, anılan **Çalıştay** kurumunuzu ve üniversiteleri temsilen en üst düzeyde katılım sağlanması konusunda bize yardımcı olmanızı arz ediyoruz. İstedğiniz takdirde açık erişim ve kurumsal arşivler konusunda size yazılı ya da sözlü bilgi ayrıntılı bilgi sunmaya hazırız.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Yapar Tonta
MEDOANET Projesi Türkiye Koordinatörü
Hacettepe Üniversitesi
tonta@hacettepe.edu.tr

Gültekin Gürdal
Özdeve Rya Projesi Türkiye Koordinatörü
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
gultekin.gurdal@iyte.edu.tr

¹Bkz. http://ec.europa.eu/research/science-economy/document_library/pdf_06/ira-communication-towards-better-science-communication-informan_en.pdf ve http://ec.europa.eu/research/science-economy/document_library/pdf_06/ira-communication-towards-better-science-communication-informan_en.pdf

MedOANet Survey Results

- ❑ 3 funders
- ❑ 5 publishers
- ❑ 24 research performing organizations
(university IRs)

Research Funders

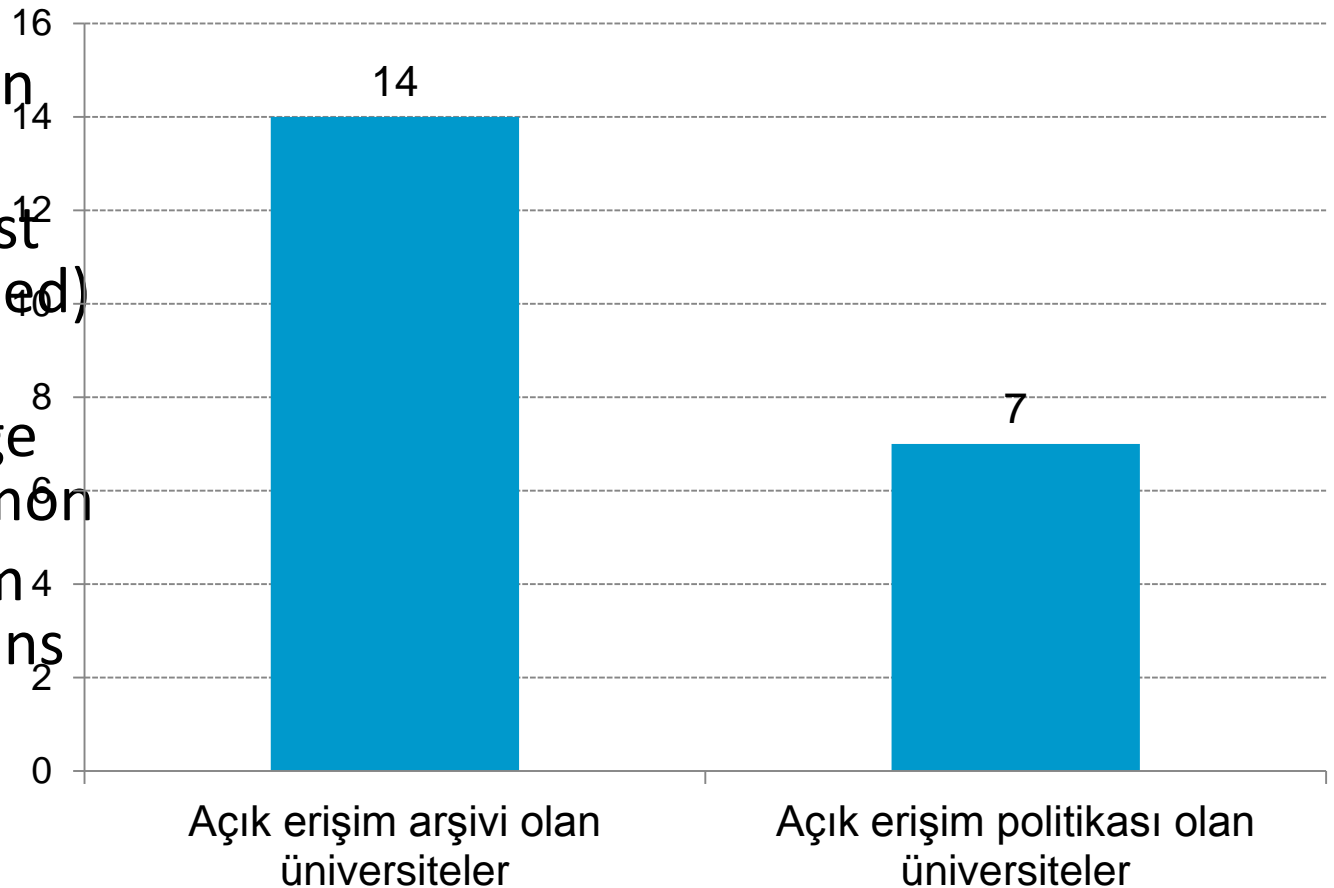
- 1 OA mandate (not enforced), 1 voluntary policy, 1 no policy
- Research data not included
- Not recorded in Sherpa/Juliet
- No agreements with publishers
- Not involved in national OA initiatives
- One is aware of FP7 OA pilot test

Publishers

- 1 scientific assn, 2 academic publishers, 2 private publishers
- All allow self-archiving in some form
- None recorded in Sherpa/Romeo
- Not aware of OA

RPOs

- 7 have OA policy (5 for theses, 3 for journal articles)
- None recorded in ROARMAP
- 14 have IRs (most are newly founded)
- Use of a local software package (MITOS) is common
- 4 have long-term preservation plans

What is Next?

- Raising awareness (Turkish Scientific and Technological Research Center (TUBITAK), Higher Education Council, Supreme Council of Science & Technology, Parliament, universities, publishers, etc.
- OA to publicly-funded research
- OA should be seen as part of scientific communication process
- Integration with European OA Infrastructure